

BASIN BÜLTENİ

LODOS FELAKETİNİZ OLMASIN!!!

Ülkemizde bilgisizlik, yanlış kullanım ve ihmal yüzünden soba, şofben, baca zehirlenmeleri hemen her yıl kış aylarında özellikle alçak basınçlı havalarda tehlikeli boyutlara ulaşmaktadır. Güneybatıdan esen bir rüzgâr olan “lodos” nedeniyle her yıl onlarca kişi özellikle sobadan olmak üzere sızan karbonmonoksit gazı ile zehirlenmektedir.

Karbonmonoksit; **renksiz, tatsız, kokusuz**, yanıcı zehirli bir gazdır. Vücuda solunum yolu ile girer ve doğrudan kana geçerek oksijen alımını engeller zehirlenme ve ölüme neden olur. Havagazı, kömür vb. ısıtma amacıyla kullanılan her tür soba ve ocakta yanma sırasında oluşur. Karbon monoksit zehirlenmeleri sıklıkla; kapalı ortamlarda açık ocaklar, bacası çekmeyen soba, şofben, bacasız gaz sobalarında yakıtın iyi yanmaması nedeni ile meydana gelir. Karbon monoksitle meydana gelen zehirlenmelerde kısa süre içerisinde tıbbi müdahale yapılmazsa, zehirlenmeler ölümlle sonuçlanabilir.

Soba ve Bacalarla İlgili Uyulması Gereken Kurallar

- Kullanılan her türlü ısıtma cihazının kalite belgesine sahip olup olmadığına, garantilerine ve garanti sürelerine dikkat edilmeli,
- Kullanılan yakıtın standartlara uygunluğu kontrol edilmeli, izin belgesi olmayan satıcılardan kömür alınmamalı,
- Aşırı doldurulan sobanın duman yolu daralacağı, soba içinde düzensiz ısı dağılımı nedeniyle de baca çekişi zayıflayacağı için soba yakılırken aşırı doldurulmamasına dikkat edilmeli,
- Sönmekte olan sobaya asla tutuşması güç yakıtlar konulmamalı, yakıt yavaş yavaş ilave edilmeli, yatmadan önce sobaya kesinlikle yakıt konulmamalı,
- İyi ısınmayan ve alttan yakılan kömür sobalarında karbon monoksit zehirlenmesi riski artacağından soba tutuşturulurken yakıtın üstten yanması sağlanmalı,
- Özellikle alçak basınçlı lodoslu havalarda ölüm olaylarında artış görüldüğü için eğer bacalar standartlara uygun değilse alçak basınçlı havalarda soba yakılmamalı, yakılması zorunlu ise gece yatarken mutlaka tam olarak söndürülmeli,
- Soba borularının birbiriyle birleştirilmesinde hava ve baca gazı sızdırmazlığı sağlanmalı,
- Sobanın bulunduğu yer sürekli havalandırılmalı,
- Bacalar standartlara uygun ve yalıtımlı olmalı, düzenli olarak temizletilmeli,
- Dumanın geri tepmesini önlemek için bacaların en üst noktasının çatının en üst noktasından 1m. daha yüksekte olması sağlanmalı ve baca şapkası mutlaka takılmalı,
- Binaların Yangından Korunması yönündeki mevzuat hükümlerine uyulmasına özen gösterilmelidir.

Şofben Kullanımında Dikkat Edilecek Hususlar

- Alınan cihazın kalite belgesi ve garantilerine dikkat edilmeli,

- Şofben mutlaka bacaya bağlanmalı, baca bağlantısı olmayan (bina aydınlığına v.b. bağlı) şofben asla çalıştırılmamalı,
- Şofbenin monte edileceği mekan yeterli büyüklükte olmalı, şofben mümkünse banyo yerine balkona veya başka bir havadar mekana takılmalı, şofbenin montajı mutlaka yetkili servis tarafından yapılmalı,
- Şofben zehirlenmeleri genellikle gaz kaçaklarından değil, yeterli havalandırma yapılmayan yerlerde yetersiz hava ve yetersiz yanma sonucunda oksijen oranının düşmesi ve karbonmonoksit oranının yükselmesiyle gerçekleştiği için şofbenin kullanıldığı yere sürekli temiz hava girmesi sağlanmalı,
- Bacalar yatak odalarından, merdiven sahanlığından, bina girişlerinden, havalandırma boşluklarından, çatı arasından, banyo ve tuvaletten geçirilmemeli,
- Konutlarda gaz kaçaklarına karşı uygun yerde detektör bulundurulmalı,

Şofbende gaz kaçağı hissedildiğinde: Öncelikle gaz vanası ve tüp dedantörü kapatılmalı, elektrik düğmeleri açılmamalı, açıksa hemen kapatılmalı, kibrit - çakmak gibi alev ve kıvılcım çıkartabilecek hiçbir işlem yapılmamalı, pencereler karşılıklı açılarak ortam havalandırılmalı, hızla gaz şirketi yetkilisi veya şofben servisi aranmalıdır.

Lodos Süresince Dikkat Edilecek Hususlar

- Lodos esintisinin etkili olduğu süre boyunca gerekmedikçe soba yakılmamalıdır.
- Yanmakta olan soba yatmadan evvel mutlak surette söndürülmelidir.
- Bina yanlarında veya çatı saçak altlarında yürümemeye veya durmamaya özen gösterilmelidir.
- Kopan, sarkan ve yere düşen elektrik hatlarına ve kablolarına yaklaşmayınız ve bu gibi durumları **186** no'lu telefonda **Elektrik Arıza Servisi**'ne bildirilmelidir.
- Çökme veya yangın tehlikesinin bulunduğu durumlarda derhal **112** no'lu telefonda **İtfaiye Servisi** aranmalıdır.
- Ortaya çıkabilecek acil sağlık sorunlarında derhal **112** no'lu telefonda **Acil Yardım Servisi** aranmalıdır.
- Doğalgaz Şebekesi ile ilgili ortaya çıkabilecek sorunlarda **187** no'lu telefonda **Doğalgaz Arıza Servisi** aranmalıdır.

Soba Zehirlenmesine Dikkat

Soba zehirlenmesi; odun, kömür gibi ısınma aracı olarak kullanılan maddelerin yanması ile ortaya çıkan **karbonmonoksit (CO) gazından kaynaklanır.** Bu gaz solunduğunda, akciğerlerden kana karışarak kanda oksijen taşıyan moleküllere bağlanarak **oksijenin dokulara taşınmasını engeller.** Bunun sonucunda dokulara yeterli oksijen taşınmaz ve **kişi hayatını kaybeder.**

Tatsız, renksiz, kokusuz olması ve tahriş etme özelliğinin olmaması nedeni ile fark edilmediği için “**sessiz katil**” olarak bilinmektedir. Karbonmonoksit zehirlenmesinde ilk belirtilerin **baş ağrısı, yorgunluk hissi, mide bulantısı** gibi semptomlardır. Genellikle bu semptomların ağırlığı karbonmonoksit düzeyi ve maruz kalınan süre ile ilişkilidir. Ciddi zehirlenmelerde baş dönmesi, kusma, bilinç kaybı ve ölüm görülür.

EĞER KARBONMONOKSİT ZEHİRLENMESİ GEÇİRDİĞİNİZİ DÜŞÜNÜYORSANIZ;

- - Hemen camlar açılmalı ve ortamın **havalandırılması** sağlanmalıdır.
  - - Hızla ortamdan uzaklaşın ve **açık havaya** çıkın.
  - - **112 Acil Yardım Servisini** arayın.

Karbonmonoksit zehirlenmesinden korunmak için;

- Kullanılan **her türlü ısıtma cihazının** kalite belgesine sahip olup olmadığına, garantilerine ve garanti sürelerine dikkat edilmelidir.
- **Kullanılan yakıtın** standartlara uygunluğu kontrol edilmeli, izin belgesi olmayan satıcılardan kömür alınmamalı
- Soba yakılırken **aşırı doldurulmamasına** dikkat edilmelidir.
- Sönmekte olan sobaya asla **tekrar tutuşması için** güç yakıtları konulmamalıdır.
- Soba tutuşturulurken yakıtın **üstten yanması** sağlanmalı, soba alttan yakılmamalıdır.
- **Bacalar** standartlara uygun ve yalıtımlı olmalı, düzenli olarak yetkili kişilere temizletilmelidir.
- Dumanın geri tepmesini önlemek için bacaların en üst noktasının çatının en üst noktasından 1m. daha yüksekte olması sağlanmalı ve **baca şapkası** mutlaka takılmalıdır.
- Konutlarda gaz kaçaklarına karşı uygun yerde **dedektör** bulundurulmalıdır.
- Kombi ve şofbenlerin baca bağlantılarını mutlaka **projesine uygun** şekilde ve yetkili kişilere yaptırılmalıdır. Bacalar yatak odalarından, merdiven sahanlığından, bina girişlerinden, havalandırma boşluklarından, çatı arasından, banyo ve tuvaletten **geçirilmemelidir.**
- Sobanın bulunduğu yer **sürekli havalandırılmalıdır.**
- Lodoslu havalarda geceleri yatmadan önce **sobalar söndürülmelidir.**
- Doğru yakılan soba **ısıtır**, yanlış yakılan soba **öldürür.**

Karbonmonoksit zehirlenmesi belirtileri

Baş ağrısı

Bulantı

Nefes darlığı

Yığılma

Baş dönmesi

Bilinç kaybı

Dr. Mehmet KARAKAYA
İl Sağlık Müdürü